

καὶ τὰ καταστήματα τῶν ἀρχαίων. Ἀμφιβάλλω ἀν καὶ τὸ πλουσιωτάτου τριπεζίτου τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς ἢ γαζοφυλάκιον δύναται νὰ συγκριθῆ ἢ πρὸς τὰ εἰρημνα.

Παρατηρήθη δὲ προσέτι ὅτι εἰς τὰς οἰκίας μάλιστα τῶν πλουσίων καὶ εὐγενῶν ἐπλήθον αἱ ἀστυμόναιαι ζωγραφίαι, εἴτε Σάτυροι ἀρπάζοντες τὰς Νύμφας καὶ Νηιάδας, καὶ ἔρωτες θεῶν κατὰ πᾶν σχῆμα, οἷον ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Ἀθήνα, ἢ μοιχεῖα τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς Ἀφροδίτης. . . . Εἰς δὲ τὴν οἰκίαν τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ εἴναι σύμπλεγμα Ἑρμοῦ καὶ γυναικὸς τιος, τὸ ἴδιον δὲν δύναται τις νὰ ἐναενίτη ἀνευρεθιάστος, ποῦ δὲ μᾶλλον νὰ διαγραφῆ. Εἰς τὴν οἰκίαν τῶν Διοσκουρῶν δ' Ἀπόλλων διαζῶν τὴν Δάφνην ὑπερβαίνει πᾶσαν ἰστοίαν ἀκολασίας. Ὀλόκληρος ἢ ἐπιφανεία τῶν τοίχων, καθὼς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀδωνίδος, καλύπτεται ἐνίοτε ἀπὸ τοιούτων εἰκόνων.

Ἐκ τούτων μάλιστα ἐνοοῦμεν καὶ πιστεύομεν ὡς εἰρηθῆ ὅσα περὶ τῆς ἀκολασίας τῶν ἐθνικῶν ἡθῶν ἐγράψαν οἱ πρῶτοι πατέρες τῆς ἐκκλησίας. Ἡ το ἀνάγκη νὰ ἀνευρεθῆ ζῶσα, οὕτως εἶπεν, παλαιὰ τις κοινωνία καθὼς εἰς τὴν Πομπητιαν, πρὸς τελείαν ἀναίρεσιν εἰσῆς ἀμφισθητήσεως κατὰ τοῦτο· διότι αὐτότε καταγράφεται γενικῶς ἢ ἐπικρατούσα τότε διασθηρὰ καὶ ἀλλοίγια, τὴν ὁποίαν ἐξεκόνισε τοσοῦτον εὐφραδῶς Κληγῆς ὁ Ἀλεξανδρεὺς.

Παρὰ τὴν οἰκίαν τῶν Διοσκουρῶν θαυμάζεται κατὰ τὴν μεγαλειότητα καὶ τὴν κολλομένη τῆς τε ἀρχιτεκτονικῆς καὶ τῆς ζωγραφίας ἢ τοῦ Μελεάγρου λεγομένη διὰ τὴν μετὰ τὰ πρόθυρα εἰκόνα τοῦ ἡρώος. Ἡ οἰκία αὕτη διακρίνεται τῶν λοιπῶν καθότι περιέχει τετράγωνον αὐλὴν, ἔχουσαν κατὰ μέσον δεξιαμένην, ἢ κολυμβήθραν καὶ κρήνην ἐπ' αὐτῆς· ἐπεὶ ἀκολουθεῖ στοὰ, εἴτε περιστύλιον ἐξ 8 μὲν κατὰ πλάτος, 6 δὲ κατὰ τὰ πλάγια κίονων, δι' αὐτοῦ δὲ εἰσερχόμεθα εἰς μεγάλην αἴθουσαν ὡς τὴν Κυζικηνὴν λεγομένην, παρὰ τοῦ Βιτρουβίου, ἔχουσαν καὶ αὐτὴν τρεῖς σιτηλῶν σειρὰς καθ' ἑκάστην πλευρὰν καὶ εἰς ἀπόστασιν δύο ποδῶν ἐκ τῶν τοίχων· Ἡ αἴθουσα αὕτη τὴν χρωματισμένην πανταχοῦ χρυσοειδῆς, ἀπομίμησις τῆς χρυσοπάστου ἐπιφανείας τῶν ἰακτῶρων τοῦ Νέρωνος.

Ἐκτὸς τούτου εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν εὕρισκομεν ἐνταῦθα καὶ γραφὰς καὶ τορεῦματα, ἢ ἀνάγλυφα πρόσωπα διὰ γύψου, ἢ ἄλλης ὕλης, καθὼς εἰς τὰ λουτρά τοῦ Γίτου· προσέτι δὲ καὶ πίνακας ἐκ τῶν τοίχων ἀπρητημένους, ἔχοντας δὲ τὴν περιφέρειαν φαίαν μετὰ γραμμῆς πινος λευκῆς.

Ἄξιον δὲ σημειώσεως κρίνω καὶ τοῦτο, ὅτι τῆς Κυζικηνῆς οἱ κίονες ἐβάσταζον τόξον, ἢ καμάραν, ἐπ' αὐτῶν δὲ ἦτο τις κατοικία. Ἄρα ἢ χρῆσις τῆς στοᾶς ἦτο ἀρχαιοτέρα, ἢ ὅ,τι κοινῶς νομίζεται.

Ἐνάμιλλος τῆς τοῦ Ἑρμοῦ ἢ ὁδὸς τῆς Τύχης ἐκαλλοπίετο ὑπὸ μεγαλοπρεπῶν καὶ πλουσιῶν οἰκοδομῶν· Ἡ ὀνομασθεῖσα τῶν ζωγραφητῶν ἐπιστυλιῶν οἰκία παριστάνει διαφερόντως τὸ σχέδιον καὶ τὴν διαίρεσιν αὐτῆς· Ῥωμαϊκῶν οἰκιῶν, ὅποια εὕρισκονται εἰς τὸν Βιτρουβιον. Ἢλ. ὁ πρόδρομος περιελάμβανε τὰς εἰκόνας τῶν προγόνων καλυπτομένης διὰ θυριδῶματος. Αἱ ζω-

γραφίαι ἦσαν τὸ πάλαι σπάνια καὶ σεμνότερα ἀξίως τῆς πρώτης ἐποχῆς τῶν Ῥωμαϊκῶν ἡθῶν· εἰς δὲ τὸν μυχὸν τοῦ οἰκοπέδου ἐφαίνετο τὸ περιστύλιον ἐκ τριῶν στήλων Ἰωνικῆς τάξεως κίονων καὶ τετάρτου ἐξ ἡμισείας εἰς τὸν τοίχον· ἐπεὶ τὸ ἱερὸν (ὁ ἱερὸς σηκὸς) τῶν ἐρεστίων θεῶν. Εὐρέθη δὲ καὶ αὐτότε κατὰ τὸν πρόδρομον τὸ γαζοφυλάκιον.

Οὐδὲν χαριέστερον καὶ κομψότερον παρὰ τὰς γραφὰς ἄλλης τινὸς οἰκίας ἐπὶ μέλανος ἐδάφους τῶν τοίχων.

Καὶ τὸ ἐργαστήριον αὐτὸ ἀπλοῦ πεμματοποιοῦ, ἀγλαίζεται ὑπὸ γραφῶν, τῶν τριῶν Χαρίτων, τοῦ Περσέως καὶ τῆς Ἀνδρομέδας, τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Ἐνδομίωνος.

Ἐπιτρέψον μοι, παρακαλῶ, Κύριε, νὰ διαγράψω ἐνταῦθα μίαν ἐκ τῶν τῆς διυτέρας τάξεως ἰδιωτικῆν οἰκίαν, τῆς ὁποίας ἢ διαθεσις εὐαρεστεῖ, καθότι περιλαμβάνει πολλὰ οἰκονομίας καὶ χάριτος καὶ ὠφελείας ἐνταυτῷ πλεοκεκτῆματα.

Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Δαυδάου, ἢ τοῦ κυνηγίου λεγομένην, εἰσερχόμεθα διὰ πρόδρομου βεβαμμένου ἐρυθροῦ, εἰς τὰ κάτω δὲ μέλανος, φέροντος ὡς εἰκόνα τὸν αἰγίποδα Πᾶνα εἰς χροῶμα ξανθόν. Ἐκείθεν δὲ προχωροῦμεν εἰς τὸ μέσαυλον συγκείμενον ἐκ τετραγώνου ἐμβυθίου, ἔχοντος κατὰ μέσον δεξιαμένην, εἰς δὲ τὸ ἄκρον φέρει ἐν εἴδει ῥαβδωτοῦ βωμοῦ στρογγύλου· ἐνθεν δὲ καὶ ἐνθεν τοῦ ὑπαίθρου τόπου τούτου εὕρισκονται ἐξ ὀθάλμοι πρὸς ἀλλήλους ἀκροίνωνται, ἔχοντες τὴν ἔξοδον εἰς τὸ μέσαυλον, χωρίζομενοι δὲ διὰ διαστημάτων ἐρυθρῶν, ὅπου εἰκονίζονται καθαρῶς ἐκ μὲν δεξιῶν γυνὴ περιβεβλημένη λεπτοῦρῃ ἰσθητῇ καὶ κρατούσα χρυσῆν ὑδροχόην, τὸ πᾶν ἐξαισιῶς ἐξεργασμένον· εἰς δὲ ἐκτῶν θαλάμων ἔχων τὴν μὲν ἄλλην ἐπιφανείαν λευκὴν, τὰ δὲ κάτω ἐρυθρὰ φέρει κατὰ πάσας τὰς πλευρὰς πίνακα μέγαν καὶ μικροτέρους ἄλλους ἀναλόγως καὶ πρόσωπα εὐφῶς καὶ χαριέντως γεγραμμένα καθ' ὅλον τὸ ἔδαφος· ἐξ ἀριστερῶν δὲ βλέπομεν τὴν Ἀθῆναν βασιτάζουσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τὸν θεῖον κύκνον· ἐπεὶ τὴν Δανάην ὄρθιαν καὶ ἡμίγυμον δεχομένην εἰς τὰς στολίδας τοῦ ἱματίου τῆς τὸν χρυσοῦν, τὸν ὁποῖον χύνει ἐπ' αὐτῆς πτερωτὸς τις Ἑρως· ἐπὶ δὲ τοῦ ἔδαφους κεραυνοὶ εἰκονίζονται τὸν Δία· ὑπομνήσεις τῆς μοιχεῖας τοῦ πατρὸς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ἡδεῖαι εἰς τοὺς Πομπητιανούς. Ἡ Ἀθήνα καὶ ἡ Δανάη ἡντρίπιζον πιθανῶς τὸν κοιτῶνα. Ἄλλος δὲ πίναξ παρίστανε ἀλιεῦσσαν τὴν Ἀφροδίτην· Ὁ τρίτος θάλαμος εὐρυχωρότερος τῶν ἄλλων ἔχων τὴν ἔξοδον εἰς τὸ μέσαυλον ἐχρησίμευεν ἴσως ὡς τρῖχλινον, ἢ ἐστιατόριον· ὑπῆρχε δὲ λαμπρῶς ἐζωγραφημένος, καὶ τὸ μὲν ἔδαφος ἦτο χρυσοειδῆς, ἢ δὲ βάσις ἐρυθρὰ, ἢ δὲ γραφὴ παρίστανε σκηνὴν θεάτρου μετὰ τοῦ προσκηνίου, ὅπου ἐδιδάσκετο ὁ Ἀχιλλεὺς ἐν Σκυρῶ ἐνδεδυμένος ὡς γυνῆ, καὶ ἀναπηδήσας ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ὅτε ἐδραξεν εἰς τὰς χεῖρας τὰ ὄπλα.

Οἱ τρεῖς δὲ ἕτεροι ἐξ ἀριστερῶν θάλαμοι ὀλίγου λόγου μοι ἐφάνησαν ἄξιον διὰ τὴν ἀπλότητα καὶ τὸ μικρὸν ἔδαφος.

Ἐνταῦθα μανθάνομεν τὸ σύστημα τοῦ οἰκιακοῦ βίου